

ÉSZPARK A RIVIÉRÁN

A játékarhang két tornya felnyúl az azürkék égbe, közöttük cikornyás óra mutatja az időt, előtük pálmák ágaskodnak. Monte-Carlóban hatékonyan működtek a szerencsét: látszott ez már a szerpentin, mely a felhők közül kanyarog le a Monacói Hercegségbe. Pazar építmények, friss növényzet, csillogó üvegfalakról visszatükröződő tenger. Mintha a levegő is oxigéndúsabb lenne, mint a pár órája elhagyott poros Közép-Európában volt.

A Riviérán, ahol a nap-sütötte tengerpart és a havas hegycsúcsok karnyújtásnyi közelségben kínálják magukat, bátran építhetnek az idegenforgalomra, dűsgazdagon megél belőle a vidék, gondolná az ember. Am másképp vélekedett még a hatvanas évek végén Pierre Laffitte, a francia törvényhozás szenátora. Úgy hitte, több lábón kell állnia Dél-Provence-nek, és romantikus hevülettel hozzálátott a tudomány letelepítéséhez. Olyan tevékenységet kívánt meghonosítani az Azúr-parton, mely nem gátolja az idegenforgalom virágzását, sőt, növeli a vonzerőt, ugyanakkor lehetőséget nyújt a helyieknek egyéb tehetőségük kibontakoztatására.

A monte-carlói játékkaszinó: a szerencse helyett érdekesebb a tudásra alapozni

29 magyar ösztöndíjas

Műve ma már világhíres, s érdemes pár órát autózni, buszozni Monacótól nyugatra, hogy Nizza és Cannes közt szemügyre vehessük a sajátos földrajzi képződményt: Sophia Antipolist. Leginkább talán „tudományos célváros” néven említhető a 2300 hektáros terület, rajta mintegy hétszáz vállalat különböző méretű, tudományos műhelyével, s összesen több mint 13 ezer alkalmazottjával.

„A Sophia Antipolis több, mint technológiai park — írja a Time magazin szeptember 17-i száma. — Bö-

mészet testközelben van az alkotókkal, gondolkodókkal, tanulókkal.

Épp a tanulás lehetősége tette érdekessé magyarok számára is ezt a tudományos parkot. Tavasszal 100 millió francia frank „névértékben” jött létre a Sophia Antipolis Alapítvány, azaz a céllal, hogy magyar, cseh és szlovák fiatalokat segítsen hozzá a francia szaknyelvnek, s a piacgazdaság játékszabályainak megismeréséhez. Huszonkilenc magyar fiatal tanulhatott két hónapig az Antipolisban — az első turnus résztvevőjeként — szeptember közepéig.

este 10-kor is nyüzsgenek a vendéglátóhelyek: terekre, utcákra, közökbe kirakott asztaloknál szürsölnek a kagylót, szopogtatják a rákot, kortyolják a könnyűnek mondott provence-i bort az emberek. A szenegáli fafa-rágótól az olasz világfín át a német üzletemberig sok nációbéli kapcsolódik ki itt az otthoni hűsdrálóból. Nyitva a hentes, zenés üzletében várja vevőit a bizsukereskedő, pörög a hársányan gicces körhintá, a híres Fesztivál Palota közelében. S a langyos, sós víz éjjel is sokakat csábít arra, hogy beússzanak a Földközi-tengerbe, Afrika felé. Minderre azért érdemes utalni, mert Bognár Vilmos szerint sok magyar jelöltben elfárad a vágy az iránt, hogy élve a már megszerzett, pályázaton elnyert lehetőségét, tényleg kiutazzon Antipolisba, s végigtanulja — sokszor keserves hajszában — a két hónapot.

Szerencse helyett tudás

Túl van a tanfolyamon Korodi Mária, a Kőbányai Gyógyszerárnyag vegyészmérnök. A szaknyelv ismeretében, marketingtudásában gazdagodva, s ami érdekesebb: önbizalmában megerősödve végzett. A magyar emberek sokszor versenyképesebbek, mint a nyugatiak — állítja —, s ez hamarosan meglepi majd a kontinens nyugati felét. Oktatásunk, munkánk jócskán megfelel az európai követelményeknek, a Lajtán túl egyedül a szervezethez jobb — ez viszont értelmesebb, hatékonyabb, jövedelmezőbb teszi az ottani emberek fáradósát.

Sophia Antipolisból minden egyszerűnek látszik — mediterrán Keveházi Katalin, a Közgazdasági Egyetem diákja. Felszabadultunk a diktatúra alól, s íme, még Franciaország is segít, hogy kilábaljunk. Odahaza mégis kisiklanak a dolgok. Talán mert két magyar már három párt? Mert egymást is lenyomjuk saját pesszimizmusunkkal? Úton hazafelé, a szerpentin tetejére ért a busz, ismét fölülről tekinthetünk le Monacóra, még toronyházainak tetejére is rálátunk. Apóronak, de elegánsnak tűnik a monte-carlói játékkaszinó; a ciradás, fehér épület azt üzeni: mi, közép-európaiak, a szerencse helyett inkább a tudásra alapozunk. Az út kanyarodik, eltűnik előlünk a miniercegség; nyomasztó a gázpedálra, előtűnik még a sok-sok hegy.

Molnár Pál

Százszázalékos fizetésemelést várnak a bírók

Hisznek a miniszternek

Interjú a PKKB elnökével

Az utóbbi napokban a legkülönbözőbb hírek és rem-hírek terjedtek el arról, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság bírái a rossz anyagi helyzetük és tarthatatlan munkakörülményeik miatt elhatározták, hogy testületileg lemondanak. Ezzel lényegében zsarolással kényszeríték a kormányt a bírói fizetések soron kívüli és jelentős emelésére.

Hogy valójában mi történt, arról dr. Gyürki István, a PKKB elnöke tájékoztatta lapunkat.

— Az Igazságügy-minisztériumtól kaptunk egy törvénytervezetet, amely a bírói függetlenséggel, a bírósági munka korszerűsítésével és az ehhez kapcsolódó kérdésekkel foglalkozik. Ennek a koncepciónak a megvitatására hétfőn bírói értekezletet hívtunk össze. A program kezdetén felállt az egyik kollégia, és felolvasta az egyik napilapban megjelent cikket, ami arról szólt, hogy amennyiben nem teljesítik a bírók fizetésemelési követelését, akkor a Pesti Központi Kerületi Bíróság bírói lemondanak.

Tudott erről a tervről?

— Nem. Magam is a cikkből értesültem az állítólagos elképzelésről. Azt valamilyen nyien tudjuk, hogy hosszabb idő óta rendkívül rossz a légkör. Ennek alapvető oka az az évtizedeken át elfogadott hibás ideológiai koncepció, amely szerint az állam elharagszik az erőszakos elvezetésekre, így a bíróságra sem lesz szükség. Ezért a bírói létszámot jelentősen csökkentették. 1950–1954 között a 2500-ból ezret „elirányítottak” a pályáról. Az utóbbi években történt ugyan néhány intézkedés a helyzet javítására, de olyan nagy az elmaradás, hogy nem lehetett a többi jogász pályához ké-

pest az anyagi felzárkózásra gondolni sem.

Tehát az igazságügyi vezetés tudja, hogy fokozódik a feszültség a bíróságokon.

— Igen. Ennek egyik jele az évek óta tartó fluktuáció is. A pályáról való elvándorlás nemcsak a bírókra és a fogalmazókra volt jellemző, hanem a segédhivatali alkalmazottakra is; az igazságszolgáltatás működését ugyanis nem lehet leszűkíteni csak a jogászokra. A hétfői értekezleten valóban elhangzottak olyan kijelentések, hogy kivonulnak, ameddig nem rendezik a fizetésüket, s ilyen körülmények között szó sem lehet a koncepció megvitatásáról. Ezt követően több mint háromórás viharos, szélsőséges megnyilvánulásoktól sem mentes értekezlet zajlott le. A bírói testület végül ellenzavart nélkül úgy döntött, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság bírái addig nem foglalnak állást a koncepcióval kapcsolatban, amíg a fizetésüket nem rendezik. A miniszter úr már korábban ígéretet tett, hogy október 11-én a kormány elé viszi az ügyet, és mindent megtesz annak érdekében, hogy január 1-jétől százszázalékkal emeljük fel a bírók fizetését. Ez a hír megnyugtatta a kedélyeket.

És ha mégsem kapják meg a bírák a beígért fizetésemelést?

A Századvég nem adja fel

A tojásból szörnyek is kikeltek

Már nem a politika szorult gyámolításra, hanem a kultúra. Mert a tojásból a nagy szabadságra szörnyek is kikeltek. Legalábbis így véli Gyurgyák János, a Századvég folyóirat, illetve könyvkiadó főszerkesztője. A sajtó munkatársainak a mai napon mutatják be legújabb kötetüket, amelyet az Atlanti Kladóval és az 1956-os Intézetrel közösen jelentetnek meg. Címe: 1956 — A forradalom kronológiája és bibliográfiája. A bemutatott mellett két régebbi kiadványuk négy-négyezer példányát átadják a Művelődési és Közközpontok Minisztérium és a Történelmi-tudományi Társaság képviselőinek, hogy az ország minden iskolájában eljuthasson a tanárokhoz A forradalom hangja és Az igazság a Nagy Imre-ügyben.

— A folyóiratnak azt hozta meg a hírnevét, hogy már 1987-ben szakítottunk a cenzúrával, és bátran foglalkoztunk olyan témákkal, mint ’56 vagy a szovjet történelem fehér foltjai — mondja Gyurgyák János. — 1989-ben, amikor a téma nagyon népszerű volt, elhatároztuk, hogy a folyóirat mellett könyveket is

kiadunk. Csak hogy a konjunkcióra hamar elmúlt, és nyereség helyett még az is előfordult, hogy egyes kiadványaink veszteségesek voltak. Ennek ellenére most folytatjuk a kiadói tevékenységet, mert úgy látom, hogy a magyar kultúra és társadalomtudomány végveszélybe került. Nem lenne jó, ha nálunk is megtörténe az, ami a skandináv országokban, hogy az értelmiségi elit angol nyelven publikál.

Milyen irányban indul el a kiadó?

— Először a folyóirat változott meg, áttértünk a tematikus számokra. Ennek első lépése volt a Közép-Európa problémáival foglalkozó alkalmi kiadvány. Am jelenleg a magyar értelmiség nem képes annyi magas színvonalú tanulmányt írni, mint amennyivel negyedévente megtöltehetnénk a Századvéget a megkívánt színvonalon. Az utóbbi időben inkább a napi politikai tevékenység és az ehhez kapcsolódó, kisebb energiát igénylő publicisztika került előtérbe.

— Megalakuláskor a Bibó István Szakkollégiumban a társadalomtudományokra fo-

— Testületünknek 144 bíró dolgozik. Nagy többségük fiatal, hiszen közülük 129-et 1980 után választottak meg, illetve neveztek ki. Ha elmaradna a fizetésrendezés, minden bizonnyal jó néhányan elmennének, de ez akkor sem lesz valamiféle kollektív demonstráció. A bírók a fizetésükből nem tudnak megélni. Alakulnak a különböző jellegű gazdálkodóegységek, ahol örömmel fogadják a sokoldalú, gyakorlott jogászokat. A vegyes vállalatok, kft.-k a mostani jövedelmük három-negyzedetét is kifizetik a volt bíróknak. Jelenleg nincs arról szó, hogy máris megkezdődne az elvándorlás. A bírók várnak, mert hisznek a miniszter szavának.

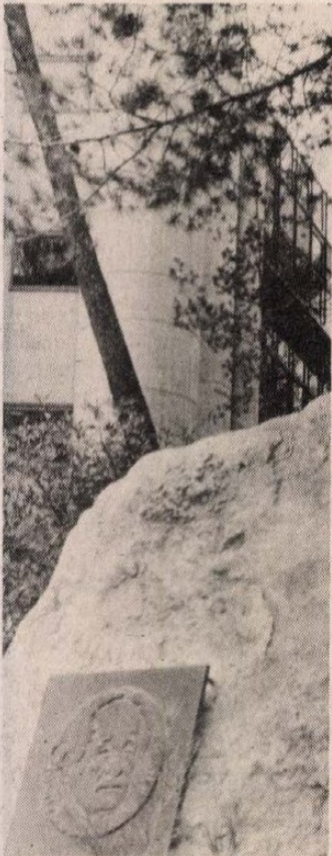
Megzavarná a PKKB munkáját, ha elmenne tíz-tizenöt bíró?

— Igen, és tovább nehezebbé a helyzetünket, hogy nem tudnánk biztosítani az utánpótlást. A bírák sem lakást, sem egyéb juttatást nem kapnak. Meg kell mondanunk őszintén, nagy vonzerő lenne az anyagi megbecsülés.

Tudomásom szerint jelenleg a PKKB-nál dolgozó száz jogász átlagfizetés 15 ezer 500 és 17 ezer 500 forint között mozog. Az új koncepció szerint várhatóan mennyi lesz a bírói kezdőfizetés?

— Harmincezer forint, és ehhez 20 százalék pótlék járulna. Ugyanakkor rendezni kell a fogalmazók és a titkárok fizetését is. Ezek a pályakezdeők 12–14 ezer forintot kapnának, ez az összeg is kevés. Álláspontom szerint legalább 18–19 ezer forintot kellene adni a kezdő jogásznak, mert ez a pénz már vonzóvá válhat számukra, különösen akkor, ha bizonyos számíthatnak szakvizsga után az elfogadható jövedelemre.

Schmidt Attila

Vonzó út a „csücsöshöz”

A célváros sűrjében, egy szelíd jobb kanyar mögött feltűnik a Sophia Café; érdemes letelepedni teraszán, ahová a pesti ízlésnek nagyon is megfelelő kávét hoznak a magyar újságíróknak. Hamar megjelenik maga Pierre Laffitte, s az ősz szenátor sugárzó optimizmussal ecseteli a mediterrán észpark jövőjét, ám figyel a műltra is. Épp a Népszava kérdése nyomán utal rá, hogy a magyar-provence-i kapcsolatokat egészen az Anjou-időkhöz nyúlnak vissza. S ez — szerinte — a jövő iránt is bizakodást kelt.

A jövőbe tekint Bognár Vilmos is: itt a tophoz, a csücsöshöz jutunk — világítja meg —, s a beáramló ismeretanyag sokat segíthet majd az országnak. Bognár Vilmos a Nemzetközi Kulturális Intézet megbízásából, szabadúszóként gazdája az Antipolis-alapítvány magyar ügyeinek. Tavasszal tűzoltó munkában kellett pályázatot kiírnia, s a jelentkezésekből való válogatás után útfára bocsátania az első csoportot. Az elképzelések szerint összesen 1250 magyar jut el az Azúr-partra a következő években, ha... Ha az alapítványnak tényleg összegyűlik a 100 millió frankja. A nem közvetlenül profitérdekelt beruházásokra ugyanis tömlünk napnyugta felé sem önzönik a pénz. Körülbelül 1500 vállalatnak kell levelet írni az ügyben ahhoz, hogy közülük egy ténylegesen be is fizessen summát az alapítvány számlájára. Valóban megszállottnak kell lennie tehát annak, aki technopolist kíván létrehozni s működtesíteni a világban.

Ami a francia Riviéra világot illeti: még szeptember derekán is fölöttébb vonzó vidék. A magyarok egyik szálláshelyén, Cannes-ban,

A fák, sziklák közé épült tudományos parkban Einstein szellemisége kísért

A szerző felvételei

velkedik cégekben, összekapcsolja a gyógyszerkészítést, az elektronikat és a könnyű egyedi gyártást. A név rokonértelművé vált a francia Riviéra jövőjével, és fényesíti a csücsotechnológia irányát. Hatása kiterjed a helyi élet minden részletére, a neveléstől a várostervezésig.

Egy eredeti fogalom is kialakult itt, s elterjedt a világban: a technocoast. A frappans szó műszaki tengerpartként magyarázható, ám elgurulva az Antipolisig, már messze a tengerpart: fák, sziklák közé felhúzott betonépületek állnak a dombos, völgyes területen; a ter-

Jövőre: Széchenyi- emlékvé

A hitel hja minden mozgást megakaszt

Közigazdaságtan, pénzügy, közlekedés, építészet, művelődésügy, lotényezés — a szakemberek szerint alig létezik az életnek olyan területe, amely ne foglalkoztatna volna Széchenyi Istvánt.

A Kossuth óta legnagyobb magyarok nevezett gróf 1791. szeptember 21-én született, s a kétszáz éves jubileumra egész éven át tartó rendezvénysorozattal készülnek a legkülönbözőbb szervezettek és intézmények. A Művelődési és Közközpontjai Min-

nisztérium ugyan már korábban kezdeményezte az országos emlékbizottság megalakítását, a létrehozandó állami testület azonban mind a mai napig nem állt fel. Az ünneplők munkáját így a Széchenyi Emlékvé Országos Társadalmi Munkabizottsága igyekszik összehangolni.

Mint a munkabizottság tegnapi sajtótájékoztatóján elhangzott, az ünnepsorozatot ma, vagyis a gróf 199. születésnapján kezdődik, Bécsben, Budapesten és Nagycenken

gékony egyetemistákra támaszkodtak. Innen most nem kerülnek ki szerzők?

— Próbálunk ebben az irányban is kereskedni, de egyelőre inkább csak halvány, távoli körvonalai látszanak egy hasonlóan erős csoportnak. Az a legnagyobb baj, hogy Magyarországon még ez a szűk kör sem tudja megélni magának, hogy megvásárolja a kiadványait. Egy bizonyos ár fölé nem mehetünk, így a kis példányszámú már eleve magában rejti a ráfizetést. Mégis, amíg én vagyok a főszerkesztő, inkább megszűnik a kiadó, mintsem hogy mi is elinduljunk a fenekek és mellesleg irányába. Elkészültünk a Modern ideológiák sorozatunk első kötetével. Ezek a vaskos kötetek különböző ideológiák alapszövegeit tartalmazzzák, tudományos kiadásokhoz. De saját erőnkönk csak ötszáz, esetleg ezer példányt tudunk kiadni, pedig ez a sorozat betölthetné a meglévő űrt. Hiszen a tudományos szocializmus tanszékét már mindenütt átkezesztelték, de az oktatáshoz, a politikatörténethez nincsenek megfelelő szakkönyvek.

Szabó Z. Levente

Sz. Z. L.